

[Hauch.]

Efter det foreliggende lovforslag falder denne pligt til landsplanlægning bort, vejnettets enhed opløses. Hvorfor? Jo, ganske åbenbart fordi staten i stedet for at samle sig om vejplan og generelle retningslinjer har samlet sine ambitioner om at få andel i den rent praktiske vejforvaltning og vejbestyrelse, der efter amtsrådenes og kommunernes opfattelse langt mere rationelt og bedre udføres af disse, selvfølgelig i nøje overensstemmelse med de af staten fastlagte landsplaner og generelle vejregler.

Efter lovforslaget får vi nu 3 lag vejadministrationer eller måske rettere sagt 4: trafikministeren, der fortsat bliver øverste vejmyndighed, men på visse punkter med mærkværdigt svækkede beføjelser i forhold til den gældende lov, og 3 sideordnede bestyrelser, en ny teknisk central for hovedlandevejene, amtsrådene for landevejene og kommunalbestyrelserne for kommuneveje.

Der knytter sig i øvrigt en ejendommelighed til disse tre principielt sidestillede vejbestyrelser. Der kan klages over kommunernes vejadministration til amtsrådet, over amtsrådenes, Københavns og Frederiksbjergs administration til trafikministeren, men der kan ikke efter lovforslaget klages over statens tekniske central, uanset at den efter bemærkningerne til lovforslaget bliver en teknisk styrelse uden departementale funktioner.

Hvis dette ikke er en forglemmelse, der kan rettes under udvalgsbehandlingen, så fremt dette lovforslag i det hele taget skal gøres til lov, er det udtryk for en tankegang, der mere hørte hjemme før 1849 end i 1971. Denne opløsning af vejnettets helhed og tredelingen af vejforvaltningen er efter amtsrådenes opfattelse beklagelig, irrationel og uden saglig motivering især i en tid, hvor regeringen har planer om at udvide kommunernes kompetence med hensyn til den fysiske planlægning på kommunalt og amtskommunalt niveau. I denne planlægning indgår planerne for det overordnede vejnet som en meget vigtig faktor, en så vigtig faktor, at den af trafikministeren foreslåede opsplitning af vejvæsenet i betydelig grad vil forringe mulighederne for en god og fornuftig fysisk planlægning.

Efter fremsættelsestalen at dømme synes

trafikministeren at mene, at han har imødegået denne indvending ved bestemmelser i lovforslaget til regulering af den nødvendige koordinering mellem de forskellige vejbestyrelser, men som disse bestemmelser er formuleret, må jeg skuffe trafikministeren med, at intet amtsråd vil være enig med ham deri. Ganske vist er der tillagt kommunerne en ret til at udtale sig om de statslige vejplaner og kræve eventuelle meningsuoverensstemmelser forelagt vejnævnet, men dette er et vejnævn med rent statsembedsmandsflertal, og afgørelsen er alene trafikministerens. Det kan rent principielt ikke være hensigtsmæssigt, at en enkelt minister eneældigt kan planlægge for sin sektor, når en samlet planlægning nødvendigvis fælles indsats fra alle sektorer. I øvrigt bør vejnævnet have folkevalgt flertal. Ministerens forslag er båret frem af to slagord: den, der betaler, skal også bestemme, og udgiftsbestemte refusioner er uheldige, især når refusionsprocenterne er for høje. I en situation, hvor hele landet er tynget af bekymringer over væksten i de offentlige udgifter, vil tanken om, at beslutningsmyndighed og økonomisk ansvar bør følges ad, meget let finde genklang, og ministeren har da også kunnet høste megen virak i pressen for sin fremhævelse af dette princip.

Hverken Amtsrådsforeningen eller Kommunernes Landsforening har under de sidste års forhandlinger med regeringen om byrdefordelingsreformen rejst indvendinger imod, at de automatiske refusioner er blevet nedsat og afløst af andre former for økonomisk støtte og udligning. Der er heller ikke rejst indvendinger imod den automatiske vejrefusions bortfald. Men lever staten nu selv efter det princip, at den, der bestemmer, også skal betale? Amtskommuner og kommuner er, som jeg ofte har fremhævet, særlige sider af vort samfunds samlede offentlige administration, og det vil, som den højtærede arbejdsminister for nogen tid siden meget klart gjorde gældende, for borgerne være noget aldeles ubegribeligt, hvis det offentlige deler sig i to forskellige forvaltninger, adskilte og indbyrdes i krig: en statslig og en kommunal. Det kommunale selvstyre får sine opgaver stillet, sine retningslinjer afstukket og sit økonomiske grundlag for virksomheden foreskrevet af lovgivningsmagten ud fra landspolitiske overvejelser. Sta-